באר הגולה

טו במימרא דשמואל שם: טז שם ובברייתא שם:

גליון מהרש"א

יג **הא משום דם לוקין על אכילתו.** וכן בחלב מתה לוקין משום נבילה עיין בבית יוסף ובלחם משנה פ"ט ממאכלות אסורות בדין זה מהסס על הבית יוסף דהא חלב טמאה אין לוקין עליו ואני איני מבין מה הפרש בין חלב נבילה לבין ביצת נבילה דמותר מדאורייתא כמש"כ בש"ך לעיל סימן פ"ו ס"ק ח' והרי ביצים גמורות נמי ראוי להיות אסורים משום אבר מן החי אי לאו דגלי קרא כמש"כ בש"ך לעיל בסמוך ס"ק ט' וכן חלב לעיל סימן פ"א ס"ק י"ב ולמה הביצה מותרת כיון שנגמרה קודם שנתבלה וחלב שנגמרה אסורה:

יד **יש אומרים דאסור לחתות האש כו' לידי בישול בשר בחלב.** עיין ש"ך ס"ק י"ח דאפילו שאר דבר אסור לבשל ויש ראיה לכאורה מכאן דבשר וחלב שכבר נתבשל יחד אסור לבשלו שנית ועיין גליון ריש סעיף א':

טו **עוד כתבו כו' דעושין אותה מאפר.** עיין ט"ז סימן צ"ה ס"ק ט"ו ובתשובות צמח צדק כתב ליישב דהכא אסור לכתחלה לשמש כדין כל טעם לפגם דאסור לכתחלה ע"ש סימן צ"א

כחל וק"ל: **טו) ואין לוקין על אכילתו משום בשר בחלב.** כלשון הזה כתב הרמב"ם (מאכ"א פ"ט ה"ו) ומשמע דעתו דמשום בשר בחלב הוא דאין לוקין על אכילתו יג הא משום דם לוקין על אכילתו אף על פי שבשלו דס"ל דם שבשלו עובר עליו ה) מיהו אנן קיימא לן דדם שבישלו או שמלחו אינו אלא מדרבנן וכמו שכתבתי לעיל סימן ס"ט ס"ק (ל"ט) [מ"ב] ובכמה דוכתי: **טז) וחלב זכר לא מקרי חלב כו'.** משמע דכיון דלא מקרי חלב יא) ולית ביה אפילו איסור דרבנן אינו אוסר המאכל ובאיסור והיתר האורוך שם (כלל לא דין יג) כתב דלא גרע מחלב אשה ומדברי הרב המגיד פ"ט מהלכות מאכלות אסורות (ה"ו) נראה דחלב זכר אסור מדרבנן וכתב שכן נראה מדברי הרמב"ם שהעתיק המחבר לשונו וכן משמע קצת בש"ס פכ"ה (דף קי"ג ע"ב) דאמר שמואל התם בחלב אמו ולא בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב שחוטה ואם כן כיון דמחד קרא מפיק להו וחלב שחוטה קיימא לן דמדרבנן מיהא אסור וכדלקמן סימן ל' ה"ג בחלב זכר ונראה דהרב המגיד מיירי בחלב זכר של בהמה וכדפירש רש"י בש"ס שם וז"ל ולא בחלב זכר שהיה לו חלב מועט מן הדדים כגון אם נשתנה והיו לו דדים וכן פירש מהרש"ל שם סימן ק' וכן מוכח מהש"ס שם להדיא דקאמר בתר הכי בעי מייתי המבשל בחלב גדי שלא הניקה מהו אמר ליה מדאיצטריך לשמואל למימר בחלב אמו ולא בחלב זכר זכר הוא דלא אתי לכלל אם אבל האי כיון דאתי לכלל אם אסור ש"מ דבחלב זכר של בהמה איירי אבל בחלב זכר דאדם פשיטא דלא גרע מחלב אשה ולפ"ז המחבר שהעתיק לשון הרמב"ם

בחלב טו **זכר או שבישל** [טז] טז **דם בחלב פטור** טו) **ואין לוקין על אכילתו משום בשר** (יג) **בחלב:**

הגה **טז)** [יז] **וחלב זכר לא מיקרי חלב** (יד) **כלל ואם נפל לתוך קדירה של בשר אינו אוסר** [יח] **אבל חלב מתה יז)** [יט] (טו) **ומי חלב אוסרים המאכל כמו חלב עצמה ואפילו בבישול יש לאסור לכתחלה** (כן משמע באורוך כלל ל"א): **יח)** יד) **יש אומרים דאסור** (טז) **לחתות האש תחת קדירה של גוי לפי שהם מבשלים בהם פעמים חלב פעמים בשר והמחתה תחת קדירה שלהם בא לידי בישול בשר בחלב** (הגהת מרדכי פרק כל הצלמים): **עוד כתבו דאין לערב מים שהדיחו בהם כלי בשר עם מים שהדיחו בהם כלי חלב וליתן לפני בהמה יט) דאסורים בהנאה** (מהרי"ו): טו **עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים** (יז) **לחפיפת הראש אין לשמש בו דעושין אותה מאפר שעל הכירה כ) ורגילות הוא להתערב שם בשר וחלב** (מהרי"ל) **ולכן יש לאסור גם כן להשתמש מן** (יח) **הקדרות של התנורים שבבית האורוח משום דנתזיש עליהם לפעמים בשר וחלב מן הקדרות שמבשלים בתנורים** (מהרי"ו) **ובדיעבד אין לאוסר בכל זה כא)** ואף לכתחלה אין בזה ק"מ (ס"ד) [סעיף ה'] בהג"ה וסוף סימן קנ"ה בהג"ה: **כא) ואף לכתחלה כו'.** עיין בתורת חטאת כלל ע"ו (דין יב) ומשמע שם דבקדירות של מתכות אין להחמיר אפילו לכתחלה משום דאף אם היה ניתז טו*) היה חוזר ומתבלבן על ידי האש עיין שם:

דמשמע מינה דגם בחלב זכר פטור אבל אסור והרב בהג"ה לא פליגי: **יז)** ומי חלב כו'. וכתוב יב) באיסור והיתר האורוך שם (דין יב) דאפילו אומו מי חלב שנשאר אחר שעושין הגבינות וכמו שכתב המחבר בסעיף שאחר זה (ס"ח) אוסר המאכל: **יח) יש אומרים דאסור לחתות האש כו'.** ובמרדכי שם (בשלמי הגיבורים על המרדכי ע"ז פרק ב' אות ט) כתב שאסור לבשל יג) בשר בבית ישראל בקדירה של גוי שמא יחתה הישראל כו' לכן צריך לשפחות גויות שתי קדרות אחת של בשר ואחת של חלב וכן פסק בתורת חטאת סוף כלל ע"ו (דין יב) מיהו בשר לאו דוקא אלא הוא הדין שאר דברים דזל בתר טעמא מיהו אין בזה אלא חומרא בעלמא ואין העולם נזהרין בזה: **יט) דאסורים בהנאה.** היינו טו) יד) כשהדיחם במים רותחים ועירבם כך רותחין הא לאו הכי אינו אסור בהנאה כיון דאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול וכדלעיל בסעיף א' וסעיף ג':

כ) ורגילות להתערב שם בשר בחלב. והא דלא מיתסר מהאי טעמא לחפיפת הראש שהרי נהנה משום דלרחוץ ראשו כיון שאינו דבר של אכילה לא חשיב הנאה (ב) כיון שאינו נהנה מגוף האיסור וכמו שיתבאר לקמן סימן ל"ד (ס"ג) עיין שם ועיין לקמן סימן הג"ה בהג"ה: **כא) ואף לכתחלה כו'.** עיין בתורת חטאת כלל ע"ו (דין יב) ומשמע שם דבקדירות של מתכות אין להחמיר אפילו לכתחלה משום דאף אם היה ניתז טו*) היה חוזר ומתבלבן על ידי האש עיין שם:

נקודות הכסף

ה) (הגה) נמשך אחר דברי ב"י (קלא: ד"ה כתב הרמב"ם) ומביא ב"י רש"י בפרק כל הבשר דף ק"ט ע"א (ד"ה הלב קורעו) דסובר דחייב כרת וכתב ב"י וס"ל לרש"י דהיא דקומץ (מנחות כא.) אתיא

כאן, וד"ה דם) ע"ש. ועוד נ"ל דאפילו להרמב"ם ורש"י דסוברים דעובר עליו הוא דוקא בחטאת פנימית אבל לא בחטאת חיצונית משום דרחמנא אמר ולקח ונתן והאי דבר לקיחה ונתינה א"כ נ"ל

חידושי רע"ק

וכתב עלה דבלאו הכי מקרי אם דיכולה להניק לאחרים וכ"ע: יד) **יש אומרים דאסור לחתות האש.** קשה לי הא אינו מכוין לבשל רק לחתות באש ופסיק רישא לא הוי דשמא לא ישל הנכרי בהקדירה בשר וגם חלב וכ"ל דדוקא בספק דלהבא שמא לא יהא נעשה כן במעשה שלו כמו גורר כסא וספסל דהוי ספק שמא בגרירתו לא יעשה גומא אבל בספק דעבר כמו הכא דאם יש בקדירה זו בלוע בשר וחלב בחיתוי זה בודאי יתבשל אלא דהספק שמא אין בו בליעת בשר וחלב זה מקרי פסיק רישא. ויש לעיין דתליא במחלוקת הערוך ובעלי תוספות בשבת (דף ק"ג) ד"ה דקעביד בארעא דחבריה וכו' ע"ש דדעת הערוך דדבר שאינו מתכוין בפסיק רישא היכא שאינו נהנה מותר אפילו מדרבנן ומשמע שם אפילו בשאר איסורים כן דהא מביא ראיה מהיא דמזלפין יין וכו' שהוא שאר איסורים ע"ש ואם כן הכא מותר דהא אינו [מכוין לבשל] (מבשל) הבלוע של הגוי ואף דהוי פסיק רישא מכל מקום הא לא נהנה אולם לדעת תוס' שם דאסור מדרבנן ובשאר איסורים נראה דעתייהו דאסור דבר תורה עיין בדבריהם ביומא (דף ל"ד ע"ב) אם כן הכא אסור ועיין בהרא"ש פי"ז דשבת דגם להערוך בשאר איסורים אסור ועיין במגן אברהם (סימן ש"ך ס"ק כ') אכן לדעת הט"ז אורח חיים (סימן שט"ז ס"ק ג') שכתב שם לדעת הטור בנועל המיבה וספק אם יש זבובים דמותר לנועלו דהוי דבר שאינו מתכוין ואף דהוי פסיק ריסא מכל מקום דלמא אין שם זבובים ולא הוי פסיק רישא אם כן לכאורה בנידון דידן היתר גמור דהא אינו מתכוין לבשל כלי של נכרי ואפשר דאין בתוכו כלל בלוע בשר בחלב לא הוי פסיק רישא כתבתי זה שלא להיות האיסור חמור כי כמעט אי אפשר ליזהר העובדי דרכים גם יש לדון דסתם כלי של נכרי אינו בן יומו ולא הוי כלל בישול בשר בחלב וזהו תליא בשני טעמים דלטעמיה דהרשב"א דסתם כלי הוי ספק ספיקא ספק לא בישל כלל ושמא בישל מיס הוא הדין הכא נמי כן אבל לטעם הטור שם דהוי ספק ספיקא שמא לא בישל תוך מעת לעת ואח"ל בישל שמא פוגם להך תבשיל וזהו רק לענין איסור התבשיל אבל לענין איסור בישול כולו חדא ספיקא היא ועיין: טו) **בשהדיחם במים רותחין.** קשה לי דאם כן מלבד הנאה ליתסר לערב מטעם איסור בשול ועמ"ש בריש הסימן אחר כך ראיתי דעמד מה הפליתי ס"ק י"ד ואולי י"ל דמיירי דהמים שבשני הכלים הם שטים כנגד הא' אלא דאסור לערב ולהנות ממנו דהוי מבטל איסור לכתחילה ואסור דדינא דאין מבטלין רק לענין אכילה והנאה אבל לענין בישול לא מצינו כן ועדיין צ"ע. [*והמגחת יעקב כלל פ"ה ס"ק י"ט כתב דמיירי שאינן רותחין ואף כיון דלא הוי דרך בישול מותר בהנאה מכל מקום אסור לערב בידיס להנות ממנו]: טו*) **והיה חוזר ומתלבן ע"י האש.** ק"ל דגם אם הוא של חרס מכל מקום ליתתרי בלבון כמו אם הגבינה אוסר המאכל: (טז) **לחתות.** כתב הש"ך בשם המרדכי שאסור לבשל בשר איסור בבית ישראל בקדרה של גוי שמא יחתה הישראל לכן צריך לשפחות גויות שתי קדרות אחת של בשר ואחת של חלב מיהו אין בזה אלא חומרא בעלמא ואין העולם נזהרים בזה: (יז) **לחפיפת.** כתב הש"ך והא דלא מיתסר מהאי טעמא לחפיפת הראש שהרי נהנה משום [דלרחוץ ראשו] כיון דאינו דבר אכילה לא חשיב הנאה כיון שאינו נהנה מגוף האיסור וכמ"ש סימן צ"ד ועיין בסימן ק"ח ס"ד בהגה"ה וס"ס קנ"ה בהג"ה: (יח) **הקדרות.** כתב בתורת חטאת משמע דבקדרות של מתכת אין להחמיר אפילו לכתחלה משום דאף אם היה ניתז היה חוזר ומתלבן ע"י האש עכ"ל (אלא שקשה לי לדעת רמ"א שאוסר לחתות תחת קדירת גוי לפי שמבשלין פעמים בשר ופעמים חלב א"כ היאך מתיר לכתחלה לעשות מים מאפר ע"ג כירה לחפיפת הראש הא כתב שם רמ"א דרגיל להתערב בשר בחלב וא"כ כשמבשלים המים אתי לידי בישול בשר בחלב ודו"ק) ובסימן צ"ה ס"ד כתב הט"ז דמכאן מוכח דאפר אינו נותן טעם לפגם דאל"כ למה אוסר לבשל בקדרה שעושין בו מים לחפיפת הראש הא נותן טעם לפגם הוא ואין שם איסור בשר בחלב (ויש לדחות דנותן טעם לפגם על כל פנים לכתחלה אסור וק"ל):

באר היטב

(יג) **בחלב.** כתב הש"ך דזה לשון הרמב"ם וס"ל דאין לוקין משום בשר בחלב אבל משום דם משמע דלוקין דס"ל דם שבישלו עובר עליו מיהו אנן קיימא לן דדם שבישלו או מלחו אינו אלא מדרבנן כמ"ש בסימן ס"ט והב"ח כתב דגם הרמב"ם מודה לזה אלא דלא קאי רק על חלב מתה וכונתו דאז אין לוקין עליו משום בשר בחלב אבל היה לוקין עליו משום נבלה (ונ"ל ראיה לדבריו שהרי בזה הבבא כתב הרמב"ם ג"כ חלב זכר והתם בודאי אינו חייב משום דבר לכ"ע ואיך שייך לומר דאין לוקין משום בשר בחלב הא לא שייך ביה מידי אלא ע"כ דהדיוק לא קאי אלא על חלב מתה כנ"ל ולכך נקט בלשונו אכילתו לשון יחיד וק"ל): (יד) **כלל.** כתב הש"ך משמע דלית ביה אפילו איסור דרבנן ובאיסור והיתר הארוך כתב דלא גרע מחלב אשה ומדברי הרב המגיד נראה דחלב זכר אסור מדרבנן ונ"ל דהרב המגיד מיירי בחלב זכר של בהמה אבל בחלב זכר דאדם פשיטא דלא גרע מחלב אשה ולפ"ז דברי המחבר דמשמע דחלב זכר אין לוקין אבל איסורא איכא ודברי רמ"א שכתב לא מקרי חלב כלל לא פליגי דהמחבר מיירי של בהמה ורמ"א איירי של אדם (מיהו אף בשל אדם אסור לכתחלה משום מראית עין כמו בחלב אשה וק"ל): (טו) **ומי.** וכתב האיסור והיתר הארוך אפילו אותו מי חלב שנשאר אחר שעושין נבילה יש בו איסור תורה אלא שאין לוקין עליו כב) והפרישה כאן (דרישה אות ה) כתב חלב מתה דרבנן כמו ביצת נבילה והב"ח בקונטרס אחרון (סי' פז) כתב כג) דהיה לוקה עליה ובסימן פ"א

שפתי דעת

לאחר שהוציאו כל המאכל אפילו הכי איכא איסור דרבנן יע"ש: **יח) יש אומרים.** עיין ש"ך דאין העולם נזהרים בזה דאין [בזה] אלא חומרא בעלמא עיין כרתי ופלתי אות י"ג, ולדינא בשר בחלב

הגהות והערות

כתוב "בשר איסור" וכן הנוסח בשלטי הגבורים שעל המרדכי ובד"מ הארוך והקצר, אבל בדפו"ר ש"ך ובתורת חטאת ליתא לתיבת "איסור" כי ה"ה לבשר כשר: יד) **בתורת** חטאת (כלל פה דין ג) הביא דברי מהרי"ו אלו ואח"כ הביא מאיסור והיתר הארוך (כלל ל דין ו) דאין להחמיר כולי האי והמחמיר תע"ב, וכתב המנחת יעקב (שם אות יט) דבאיסור והיתר הארוך מבואר דמיירי בענין שאין אסור בהנאה כגון צונן בצונן ע"י כבישה מעת לעת ועל זה כתב דיש מחמירין לגרום מיהא צונן בשר בחלב לכתחלה ובזה מיירי הרמ"א כאן ועל כן סיים דאין בזה אלא חומרות בעלמא, אבל דרך בישול פשיטא דראוי להחמיר עפ"י הדין, ודלא כש"ך שפירש דברי הר"ב בשעירבן רותחים, ובודאי לא עיין במוצא הדין דמיירי בצונן עכ"ד:

ציונים והגהות על פמ"ג

כב) **עיין** פמיסה להלכות מליחה ד"ה העיקר הא':

כג) **עיין** בכ"מ כאן שכתב גם כן שלוקה בחלב מתה משום נבלה, ועיין משמרת שלום שמתמה על הפרמ"ג למה הא ממרחה לחמו:

באר הגולה

יז שם במימרא דשמואל:
יח שם בברייתא:
יט טור בשם אביו הרא"ש שם בפסקיו:
☜ ליינתי בסימן פ"א סעיף ו':
כ טור וכתב רבינו ירוחם דאפילו לשיטת הרי"ף והגאונים שאף ע"פ שהוא פרש בעלמא מ"מ כבר לקחה טעם בשר וכשמעמיד ה"ל בשר בחלב:

דגול מרבבה

[ג] [תגינא] **נתבאר בסימן ס"ט גבי מולח בכלי שאינו מנוקב.** דברי הרב ב"י בזה תמוהים ועיין מה שכתוב על הש"ך לקמן סימן ל"א ס"ק י"א, ע"כ:

חידושי הגרשוני

פז א) **עד שיהא ששים בחלב. קשה לי לדעת הרא"ש שכתב כן לדעתו כו'.** ובנקודות הכסף תירץ דשאני הכא כיון שכבר בתוך הקיבה ונמלח בתוכה כשיעור שיתנה על האור וירתיח כמו שכתב הב"י דמי לנמלח בכלי שאינו מנוקב ושהה בו כשיעור שיתננו על האור וירתיח דאסור להרא"ש כל מה שנכבש כדלעיל סימן ס"ט ע"ש:

גליון מהרש"א

טז **וגם הוא מילתא דרבנן.** משא"כ לעיל סימן ס"ט סעיף י"ח בהג"ה דליכא כי אם חד קולא דדם שמלחו דרבנן ובפרי חדש כתב דגם לדעת מחבר סימן ס"ט סי"ח מכל מקום

(סעיף ז) **כב) פטור וכן האוכלם כו'.** הכא נמי איסורא מיהא איכא: (סעיף ח) **כג) אינם בכלל מי חלב.** עיין לעיל סימן פ"א סעיף ה' ובמה שכתבתי שם (ס"ק יב): (סעיף ט) **כד) אינו חלב.** דנפקא ליה מתורת אוכל ואסיב כפרש וטעופת: **כה) ויש מי שאוסר.** פירוש בגלול וכמ"ש לעיל בסימן פ"א סעיף ו' וע"ז כתב הרב בהג"ה וכן נוהגין וכדכתב בהג"ה בסעיף י' לחלק בין קרוש לגלול ואף לכתחלה משמע בתורת חטאת כלל ס"ה (דין ח וכלל עט דין ב) דמותר בקרוש ע"ש מיהו בגלול דעתו דאפילו בדיעבד אסור וכדכתב בהג"ה בסעיף י' מיהו נראה לכתחלה אסור אף בקרוש משום מראית העין כמ"ש בסעיף ד' ועיין בס"ק ז' ומהרש"ל פכ"ה סימן ק"ז פסק דאפילו קרוש אסוב חלב ממש מדינא כרש"י וכן נראה דעת הר"ן (וכן דעת הרוקח סימן תכ"א ול"ע טז) דבסימן תס"ד משמע דמחלק בין קרוש לגלול עיין שם) וכן דעת האיסור והיתר הארוך ריש כלל מ"ו (דין א):

(סעיף י) **כו) לכתחלה אין להניחו כו'.** הטעם מפורש שם (או"ה כלל יא דין טז) שחלב הקיבה חריף וחמוץ שהרי מעמידין בו: **כז) שנמלח בקיבתה.** ז"ל בית יוסף והשיעור שצריך שיהה במליחה שיחשב רותח [ג] נתבאר בסימן ס"ט (קיב:) גבי מולח בכלי שאינו מנוקב ושיעור מליחתו לשיהיה רותח כתב רבינו סימן ל"א (קמד.) עכ"ל וא"כ דעתו שצריך שיהה במליחתו כדי שיתנו על האור ויתחיל להרתיח וכדלעיל סימן ס"ט סעיף י"ח וצריך שיהא נמלח כ"כ שאינו נאכל מחמת מלחו וכדלקמן סימן ל"א סעיף ה' ונראה דאף לדידן דקיימא לן (פוסקי ע בהג"ה) במליחה לאסור מיד וכן אפילו לא נמלח רק מעט כדרך שמולחין לגלי (סי' לא ס"ה הג"ה א') מכל מקום יש להתיר כאן בדיעבד אם העמידו בו גבינות אם לא נמלח בכהאי גוונא כיון דבלאו הכי הרבה פוסקים והמחבר מכללם תשבי ליה כפרש בעלמא אפילו לגלול טז וגם הוא מילתא דרבנן דמן התורה אינו אסור אלא דרך בישול ולא ע"י מליחה: **כח) או שעמד בו יום אחד.** פירוש מעת לעת דהוי ככבוש: **כט) אסור להעמיד בו.** משמע דאין חילוק בין קרוש לגלול והיינו לכתחלה ואע"ג דמותר לבשל בקרוש אפילו לכתחלה וכמ"ש בס"ק כ"ה התם שאני שאין כאן איסור אלא משום חלב [הקיבה] וכיון דקרוש הוא הוי כפרשא אבל הכא נהי דפרשא הוא מכל מקום כיון דנמלח או שהה מעת לעת בקיבה ע"כ קבלה טעם מעור הקיבה ולהכי אסור לכתחלה להעמיד בו גבינות מיהא

אלא חומרות בעלמא והמיקל לא הפסיד:

ז יח המבשל שליל בחלב חייב וכן האוכלו אבל המבשל שליא [כג] יט או עור [כא] וגידים ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים טו] הרכים כב) (יט) (טו) פטור וכן האוכלם פטור:

ח יט יש מי שאומר דנסיובי דחלבא (פירוש חלב המתמצה מקפאון הגבינה) כג) אינם (כ) בכלל מי חלב ואסור מן התורה אלא מי חלב היינו אחר שעושים הגבינה מבשלים הנסיובי והאוכל צף מלמעלה ולא נשאר בו אלא מים בעלמא זהו הנקרא מי חלב:

ט חלב הנמצא ☜ (כא) בקיבה כד) אינו חלב ומותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה (טור בשם רי"ף ורמב"ם) (ז) כה) ויש מי (כב) שאוסר (תוס' ורא"ש ור"ת ורשב"א ור"ן יז) (וכן נוהגין):

י כ חלב הנמצא בקיבה כו) [כב] (לכתחלה אין להניחו בקיבה עד שיצטנן החלב בתוך הקיבה (אחרון כלל י"ח בשם רבי שמחה והג"ה אשיר"י) [כג] אבל בדיעבד אין לחוש עד) (ח) כז) [כד] (כג) (טז) שנמלח בקיבתה כח) [כה] יז או שעמד בו (כד) יום אחד (ואז) (ט) כט) אסור להעמיד בו:

הגה ואם העמיד בו [כו] אם הוא בגלול אוסר כל הגבינות (י) ל) (יז) עד שיהא

(סעיף ט) (ז) ויש מי שאוסר. פירוש בגלול דוקא והוא לדעת רבינו תם ורש"י (שם ד"ה הרי זו אסורה) אוסר אפילו בקרוש ולא סברא ליה פירשא בעלמא הוא ופסק רמ"א כרבינו תם ורש"ל פרק כ"ה סימן ק"ז פסק כרש"י וזה לשונו קולא גדולה להתיר בקרוש כי מי יודע מה שיעור הקרישה אפשר אפילו לסברתו דוקא אם הוא קרוש ואין בו לחלוחית חלב כלל והעיקר כרש"י עכ"ל: (סעיף י) (ח) שנמלח בקיבתה. והשיעור שישהה במליחה לחשוב כרותח נתבאר בסימן ס"ט סעיף י"ח ושיעור מליחתו שיהיה כרותח בסימן ל"א סעיף ה': (ט) אסור להעמיד בו. פירוש שלא יתן מאותו חלב שנמלח בקיבה או הועמד בה יום אחד לחלב בשביל שיקפיא לעשות ממנה גבינה: (י) עד שיהא ששים בחלב. ו) יח] קשה לי לדעת א)הרא"ש שכתב כן לדעתו שכתב בסימן (ק"ח) [ל"ח] דמין במינו בששים כמ"ש בית

(סעיף יא) **לד) יש בה טעם בשר.** כלומר כשאין בגבינה ששים נגד העור והמחבר אזיל לטעמיה דסבירא ליה לקמן ר"ס ל"ח (ס"א) דסמכינן אטעימת גוי יח) לכך כתב שאם אם יש בו טעם בשר אבל אינו קיימא לן דלא סמכינן האידנא אטעימת הגוי וכמ"ש הרב בהג"ה שם והלכך לעולם משערינן בששים והיינו דכתב הרב בהג"ה לישנא דאיכא ששים וק"ל: **לה) אבל המעמיד בעור קיבת גבילה.** המילוק בזה כתבו הפוסקים דעור קיבת כשירה מאחר שהוא מותר בפני עצמו ולית ביה איסור אלא משום חבורו עם הגבינה כל אימת דלא יהיב טעמא לאו בשר בחלב הוא אלא כל אחד בפני עצמו קאי:

☜ והוא שלא היה בכח האיסור לבדו להעמיד הרב טורי זהב וכן מלאתי בדברי הרמב"ם בפט"ו מהמ"א וכת"ק דמשנה ט' פרק ב' דערלה:

פח א) משנה חולין דף ק"ד וכבית הלל:

באר הגולה

כא) משנה חולין דף קט"ז (ר"י ן' מג"ש וכביו ירוחם ומרדכי):

כב) הרשב"א והר"ן שם בפ"ב דע"ז וכתבו שם משום דמאחר שהוא בעצמו אסור כיון דאוקמי מוקים לא בטיל אבל עור קיבת כשירה מאחר שהוא מותר בפני עצמו ולית ביה איסורא אלא משום חיבורו עם החלב כל אימת דלא יהיב טעמא לאו בשר בחלב הוא אלא כל אחד בפני עצמו קאי:

דגול מרבבה

[ד] **ואין דבריו מוכרחים.** ומדברי רש"י בחולין דף קט"ז ע"ב בד"ה הרי זו אסורה משמע כדעת מהרש"ל דהרי שם החלב כבר נעשה גבילה כשנמלח כמפורש ברש"י שם ואעפ"כ הולכך רש"י לטעם דמין במינו לא בטל הא למ"ד בטל מותר ולא אסרינן משום דבר המעמיד ואולי הואיל ולא נאסר רק ע"י מליחה ולא ע"י בישול לא אסרינן ביה שיהיה דבר המעמיד בכל שהו ואף שרש"י קראו גבלה מ"מ לענין זה שיהיה אסור משום מעמיד אינו כגבלה ממש וכמ"ש הש"ך בס"ק למ"ד אלא לל"ע דא"כ אף לענין מין במינו לא יהיה נגלה ממש שאחר המשהו.

(ה) **אבל אם היה שם גם כן מעמיד כו'.** נראה דדוקא כשאין האיסור יכול להעמיד לבדו בלא היתר הא לאו הכי אסור והכי מוכח להדיא במרדכי שם שכתב שם ראיה לדין זה כב) מידי דהוי גבי שאור פרק בתרא דעבודה זרה (סח.) שאור של תרומה ושל חולין ובזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ וחמצו העיסה אסור ורבי שמעון מתיר אבל אם אין באיסור לבדו כדי להחמיץ אם לא שיסייענו ההיתר לכ"ע מותר עכ"ל וכ"כ תוספות בע"ז דף ס"ח (ע"א) [ע"ב] ד"ה ולר' שמעון כו' ע"ש מיהו יש לחלק דכדי להחמיץ שאני דהוי נותן טעם ממש וכדאיתא בש"ס פג"ה (דף ל"ט ע"ב) ע"ש אבל פשט דברי המרדכי לא משמעין לחלק בכך ועוד דאם כן לא היה צריך לסיים אבל אם אין באיסור לבדו כדי להחמיץ אם לא שיסייענו ההיתר לכ"ע מותר דהא הכא בלא"ה מותר ול"ע לדינא ועיין לקמן סימן קמ"ב סעיף ד' וסעיף י"א וכמ"ש שם:

פח (סעיף א) **א) אפילו בשר כו' אסור כו'.** והוא הדין איפכא גבינה אסור להעלות על שלחן שאוכל עליו בשר בהמה הקפידו רק שיש שיעור מן הקרוש ולא הקפידו אם יש בגלול לבד להעמיד או לא ולכך לומר דמיירי במלמלם בבירור בענין זה דודאי לא היה באיסור לחוד כדי להעמיד אבל בלאו הכי אין לנו לסמוך על היתר זה ודברי המרדכי ל"ע במ"ש דאם אין באיסור לחוד לחמץ מותר לכולי עלמא והלא בזה פליגי רבי אליעזר ורבנן וזה עיקר זה וזה גורס יח) ול"ל דלא אמר כולי עלמא רק על רבנן ורבי שמעון לחוד ולא על רבי אליעזר ורבנן:

(סעיף יא) **לד) יש בה טעם בשר.** כלומר כשאין בגבינה ששים נגד העור והמחבר אזיל לטעמיה דסבירא ליה לקמן ר"ס ל"ח (ס"א) דסמכינן אטעימת גוי יח) לכך כתב שאם אם יש בו טעם בשר אבל אינו קיימא לן דלא סמכינן האידנא אטעימת הגוי וכמ"ש הרב בהג"ה שם והלכך לעולם משערינן בששים והיינו דכתב הרב בהג"ה לישנא דאיכא ששים וק"ל: **לה) אבל המעמיד בעור קיבת גבילה.** המילוק בזה כתבו הפוסקים דעור קיבת כשירה מאחר שהוא מותר בפני עצמו ולית ביה איסור אלא משום חבורו עם הגבינה כל אימת דלא יהיב טעמא לאו בשר בחלב הוא אלא האי באפיה קאי והאי באפיה קאי כב אבל עור גבילה וכיוצא בו שאסור מעצמו כיון שהוא מעמיד אינו רואין כאילו האיסור בעין ומהרש"ל פסק בפכ"ה סימן ק"ו דאפילו המעמיד בעור קיבת גבילה בטל בששים [ד] ואין דבריו מוכרחים: **לו) אבל אם היה שם גם כן מעמיד כו'.** נראה דדוקא כשאין האיסור יכול להעמיד לבדו בלא היתר הא לאו הכי אסור והכי מוכח להדיא במרדכי שם שכתב שם ראיה לדין זה כב) מידי דהוי גבי שאור פרק בתרא דעבודה זרה (סח.) שאור של תרומה ושל חולין ובזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ וחמצו העיסה אסור ורבי שמעון מתיר אבל אם אין באיסור לבדו כדי להחמיץ אם לא שיסייענו ההיתר לכ"ע מותר דהא הכא בלא"ה מותר ול"ע לדינא ועיין לקמן סימן קמ"ב סעיף ד' וסעיף י"א וכמ"ש שם:

פח (סעיף א) **א) אפילו בשר כו' אסור כו'.** והוא הדין איפכא גבינה אסור להעלות על שלחן שאוכל עליו בשר בהמה

(כ) שנתייבש הוי (כא) כעץ בעלמא [כא] ואין בו לחלוחית בשר (ב"י בשם שבלי לקט):

יא כא) **אם (יב) העמיד גבינה בעור קיבת כשרה לד) יש בה** (כח) **טעם בשר אסורה** כ **ואם לאו מותרת לה)** [ל] כב כא **אבל המעמיד בעור קיבת** (כט) **גבילה וטריפה ובהמה טמאה אוסר בכל שהוא:**

הגה משום דדבר האסור בעצמו ומעמיד אפילו בחלף לא בטיל (כ"כ ב"י לדעת הרשב"א ור"ן)

[לא] ודוקא שלא היה שם מעמיד אחר רק האסור **לו)** אבל אם היה שם גם כן מעמיד (ל) היתר **(יג)** הוי זה וזה גורס ☜ ומותר אם איכא ששים נגד האסור (ממשמעות המרדכי):

סימן פח

שלא להעלות בשר על שלחן שאוכלין גבינה. ובו ב' סעיפים:

א **א)** א אפילו בשר חיה ועוף **ב)** א) אסור להעלותו (א) על שלחן

(סעיף יא) **(יב) העמיד גבינה בעור כו'.** פירוש שנתן חתיכת העור בחלב: **(יג) הוי זה וזה גורם.** זה למד ממ"ש המרדכי ס"פ כ"ה (סי' תשלג ותשמא) וז"ל ורבינו ברוך החיר מטעם אחר דמסתמא לא העמיד כל החלב שבקדירה מקיבה שכולה אסורה להיינו הגלול אלא מן הקרוש דאין רגילות שיתנו קיבה בקדירה להעמיד החלב שלא יהא מעט מקיבה הקרושה וגם פעמים יותר מן הקרוש דהוי ליה זה וזה גורם דמותר כג) מידי דהוי גבי שאור כו' אבל אם אין באיסור לבד להחמיץ אם לא שיסייענו ההיתר לכולי עלמא מותר עכ"ל יז) ומזה למד רמ"א כאן דאם יש סיוע מן ההיתר מותר אע"פ שאפשר שהיה גם באיסור לחוד כדי להעמיד דהוי ליה זה וזה גורם ותימה לי דמוכח מדברי אביי בפרק כל הצלמים (דף מ"ט.) דלא מקרי זה וזה גורם אלא אם אין באחד מהן לבד כדי לחמץ ובזה פליגי רבי אליעזר ורבנן וקיימא לן דמותר אבל אם יש באיסור לבד לחמץ לא מהני מה שמסייע לו ההיתר ואין זה בכלל זה וזה גורם וכך כתבו התוספות להדיא בפרק בתרא דע"ז (דף ס"ח ע"ב) ד"ה ולר' שמעון ואם כן לא יועיל כאן חלב הקרוש אם לא שהוא באופן שברור לנו שלא היה בגלול לבד להעמיד כג וכאן משמע שלא הקפידו רק שיש סיוע מן הקרוש ולא הקפידו אם יש בגלול לבד להעמיד או לא ולכך לומר דמיירי במלמלם בבירור בענין זה דודאי לא היה באיסור לחוד כדי להעמיד אבל בלאו הכי אין לנו לסמוך על היתר זה ודברי המרדכי ל"ע במ"ש דאם אין באיסור לחוד לחמץ מותר לכולי עלמא והלא בזה פליגי רבי אליעזר ורבנן וזה עיקר זה וזה גורם יח) ול"ל דלא אמר כולי עלמא רק על רבנן ורבי שמעון לחוד ולא על רבי אליעזר ורבנן:

שאוכל עליו גבינה (א) שלא יבא לאכלם יחד אבל בשלחן שסודר עליו התבשיל מותר ליתן זה בצד זה:

ב ג הא דאסור להעלותו על השלחן דוקא ג) בשני בני אדם (א) (ב) המכירים זה את זה (ב) ד) [א] אפילו הם (ג) מקפידים זה על זה אבל אכסנאים שאין מכירין זה את זה מותר ה) ג ואפילו המכירים [ב] א אם עשו שום (ב) (ד) היכר כגון שכל אחד אוכל על מפה שלו או אפילו אוכלים על מפה אחת (ג) ונותנים ביניהם פת להכירא מותר:

הגה ודוקא שאין אוכלין מן הפת המונח ביניהם להיכר אבל אם אוכלין ממנו לא הוי היכר דבלאו הכי הפת שאוכלין ממנו מונח על השלחן (אהרון א) והגהות אשי"ר) אבל אם נתנו ביניהם ו) כלי ששותין ממנו ובלאו הכי אין דרכו להיות על השלחן הוי היכר אף על פי (ג) ששותין מן הכלי (ב"י בא"ח סימן קע"ג) (ד) וכל שכן ז) אם נתנו שם (ד) מנורה או שאר דברים שעל השלחן דהוי היכר: [ג] ויהיו זהירים שלא לשתות מכלי אחד ח) משום דפת צריך הרחקה טפי משום דעל הלחם יחיה האדם ומביאו בית יוסף לקמן ר"ס קי"ד (קפא. ד"ה וכתבו) ע"ש תדע דהא ע"כ הר"ן גופיה מודה בלחם דהא אמרינן ר"פ כל הבשר דף ק"ד ע"ב חלת חוץ לארץ אי לאו דהיא דרבנן הוי גזירין העלאה אטו אכילה (ועיין לקמן סימן שכ"ג ס"ק ב') אע"ג דאסירא באפי נפשה אלא ודאי דבלחם שייך למיגזר טפי ודו"ק. ולפ"ז אסור להעלות לחם של איסור על השלחן כדרך שאסור בבשר וחלב: (סעיף ב) ג) בשני בני אדם המכירים זה את זה. שאינם מתביישים זה מזה ויאכל כל אחד מחבירו: ד) אפילו הם מקפידין. כ"כ הטור וכ"כ ברמזים (קצור פסקי הרא"ש פכ"ה סי' כ) וכ"כ בית יוסף באורח חיים סימן קע"ג (קנג. ד"ה ומ"ש או שני) וזה דעת האחרונים ודלא כהרש"ל שם שמתיר בשני בני אדם שאינן אחין אפילו מכירין זה את זה אם מקפידין: ה) ואפילו המכירין אם עשו שום היכר כו'. זה לשון הטור ויש אומרים שאם יש להם הוצאה אחת שאין להם היתר ע"י היכר שעושין ביניהן עכ"ל ומוכח מדברי התוספות (חולין קז: ד"ה כעין) והרא"ש (פכ"ה סי' כ) והנמשכים אחריהם דיש להם הוצאה אחת הוא לאו דוקא אלא ר"ל דמכירין זה את זה דחשיב כיש להם הוצאה אחת ופליג אסברא ראשונה מיהו מדברי הטור באורח חיים ס"ס קע"ג ומדברי המחבר כאן משמע דאפילו יש להם הוצאה אחת מהני היכר וכן משמע מדברי הפוסקים וכן פסק בב"י שם (ד"ה ומ"ש עד) וכן משמע בתורת חטאת כלל ע"ז דין ט' וכ"פ מהרש"ל פכ"ה סימן מ"ג והאחרונים: ו) כלי ששותין ממנו וכו'. ובב"ח פסק דאם שותין ממנו לא הוי היכר אע"פ שאין דרכו להיות על השלחן ודברי הב"י והרב עיקר: ז) אם נתנו שם מנורה כו'. היינו כשאין דרכה להיות שם [illegible] ודרכה לעמוד אבל אם דרכה להיות בגילה בשמוש

פח (סעיף א) (א) שלא יבוא לאכלם יחד. ואע"פ דכשאוכלם יחד נמי ליכא איסור דאורייתא שאין איסור אלא דוקא דרך בישול יחד ונמצא דהוי גזירה לגזירה בגמרא אמרינן דבכה"ג גזרינן גזירה לגזירה: (סעיף ב) (ב) אפילו הם מקפידים זה על זה. רש"ל בפרק כ"ה סימן מ"ג כתב על זה ולא נהירא דהא איתא בגמרא (חולין קז:) אמר ליה רב יימר לאביי אחין ומקפידין זה על זה מהו ופשט ליה דאסור ולא מבעיא ליה בשאר בני אדם מכירין זה את זה ומקפידין אלא שמע מינה דוקא אחין שמקפידין אבל בשאר בני אדם אין שייך מכירין ומקפידין דלשון מכירין משמע שאוהבין זה את זה בלא הקפדה ובאורח חיים סימן קע"ג (בטור) נזהר מזה וכתב אם היו מכירין זה את זה או שני אחין אפילו מקפידין זה על זה אסור עכ"ל ולפי דברי רש"ל בשני בני אדם המכירים זה את זה הכרה בלא אהבה אלא אדרבה מקפידים מותרים ולא נלע"ד כן דהא בשני אחין ומקפידין היה גם כן הסברא להתיר בגמרא אלא משום לא פלוג רבנן אסרו מטעם שלא יאמרו כל הסליקין כו' אם כן הכי נמי בשאר המכירים זה את זה אמרינן לא פלוג ואם כן מה שכתב הטור באורח חיים אפילו מקפידין קאי גם אדישא דהיינו מכירין זה את זה וכדבריו כאן וזה ברור:

(ג) ונותנים ביניהם פת להיכר כו'. א) בטור שיש ויש אומרים שאם יש להם הוצאה אחת שאין להם היתר ע"י היכר שעושין ביניהם. לא נתכוין לאם יש להם לכל אחד הוצאה בפני עצמו שיהיה מותר ע"י היכר שעושין ביניהם דלפי היש אומרים שהוא כתב שם דתליא מילתא בהוצאה לא איכפת לן בהיכר שעושין דתלמודא לא איירי מזה אלא כוונתו דהיתר ההיכר שעושין שזכר תחילה לא מהני מידי אם יש להם הוצאה אחת דזה גורם הקירוב אבל אם יש להם שני הוצאות מותר אפילו

באר הגולה

ב משנה שם דף ק"ז וכדמפרש שמואל ובברייתא שם:

ג שם בברייתא וכפירוש התוספות שם:

גליון מהרש"א

פח א אם עשו שום היכר. דוקא בחמץ לא מועיל היכר מפה עיין ש"ך ס"ק ב':

אמרי בינה

פח א) בטור סיים כו'. ר"ל אחר שכתב הטור כדברי המחבר כאן דאפילו המכירין אם עשו שום היכר מותר סיים ויש אומרים שאם יש להם הוצאה אחת שאין להם היתר על ידי היכר שעושין והקשה הב"ח על הטור דמשמע מדברי הטור דלהיש אומרים אם אין להם הוצאה אחת מהני היכר אף שמכירין זה את זה ובגמרא לא משמע כן דאיתא בחולין (קז:) רבן שמעון בן גמליאל אומר שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה אסור ואחר כך איתא שם ולא אסרו אלא בתפיסה אחת (פירש רש"י בכרך אחד) ופריך תפיסה אחת סלקא דעתך (הא בלא שלחן שאוכלין עליו נמי אסור) אלא כעין תפיסה אחת.